

PRICELESS CUBE

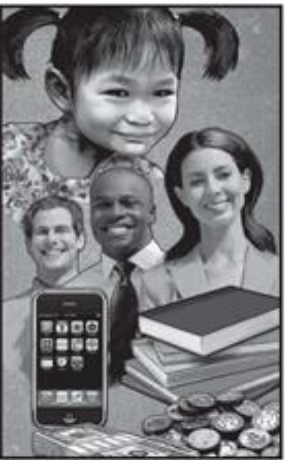
တၢ်တြီဃာ်တၢ်ဆါလီအိၣ်ပုၤကညီခိဖျိဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့

1 ← → ၁.ပုၤကညီအလုၢ်အပုၤမ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်?

- ပုၤကညီသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ခါစးလၢပုၤကညီကိးကလုာ်ဒဲးလၢဟီၣ်ခိၣ်အံၤအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးကူကလီၤလီၤဆီဆီတၢ်အိၣ်မူအိၣ်ဂဲၤလီၤလီၤဆီဆီဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢလၢအလီၤဆီသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ဘၣ်ဆၣ်ဒီးပုၤကညီကိးဂၤအိၣ်ဒီးအလုၢ်အပုၤထဲသိးသိး(န့ၣ်လၢတၢ်ဂီၤ)ဒီးသံကွၢ်ဝဲ “ဖိသၣ်အံၤအပၢ်မ့ၢ်ဘူးကသံန့ၣ်အဝဲကမၤစၢၤ အပၢ်ဒဲးလဲၣ်?” မ့တမ့ၢ် “ဖိသၣ်ခွါအံၤအဝဲဂံၢ်မ့ၢ်လဲၣ်အိၣ်လၢတၢ်လီၤပျံၤအလီၤအဝဲကမၤစၢၤအီၤလၢကျဲးလဲၣ်?”
- ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤကဟ့ၣ်လီၤအသးဒီးလဲၣ်မၤစၢၤဒီးတြီဃာ်ပုၤလၢအအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အသးသမူလီၤ မ့ၢ်လၢပုၤကညီအသးသမူန့ၣ်လုၢ်ပုၤဒိၣ်န့ၣ်တၢ်ခဲလၢာ်လီၤ.

2 ← → ၂.ပုၤကိးဂၤအတၢ်အိၣ်မူလိၣ်ဘၣ်တၢ်မနုၤလဲၣ်?

- တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လၢတၢ်ထူးတၢ်တီၤ(န့ၣ်လၢစ့)မ့ၢ်န့ၣ်လိၣ်ဘၣ်နတၢ်ဟဲန့ၣ်အါထီၣ်ဧါ? နကမၤဒဲးလဲၣ်ဒိးသိးနကန့ၣ်ဘၣ်ကျိၣ်စ့အါအါအဂီၢ်? ပကသုစ့လၢအဟဲမၤပုၤပတၢ်လိၣ်ဒီးပတၢ်မိၣ်န့ၣ်သးလီၤ အဒိပုၤဆုကူဆုကူပုၤကွဲၤဒီးန့ၣ်အသိမ့တမ့ၢ်သုစ့လၢဆီၣ်ထွဲတၢ်မၤလိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်မၤလိ(န့ၣ်လၢလိၣ်ဒီးဖိသၣ်ဖိ) “ဘၣ်မနုၤလဲၣ်တၢ်မၤလိအံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအရ့ဒိၣ်လဲၣ်? ပအဲၣ်ဒီးလၢပဖိတဖၣ်မၤလိတၢ်ထီထီ ဒိးသိးခါဆူညါအဝဲသ့ၣ်ကန့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤလိလၢဂ့ၤထီၣ် မ့တမ့ၢ်န့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်စ့အါအါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်အိၣ်ဒီးလုၢ်ပုၤထဲသိးသိးပမၤတၢ်ဒိးသိးပကန့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤလိလၢဂ့ၤထီၣ် မ့တမ့ၢ်န့ၢ်ဘၣ်ကျိၣ်စ့အါအါကိးဂၤဒီးဖဲပကအိၣ်တပူၤလၢလၢဟီၣ်ခိၣ်တဘျီညါအံၤန့ၣ်လီၤ.(န့ၣ်လၢပုၤသၢဂၤအဂီၢ်ဖဲတၢ်ကံၢ်သး)ပဝဲကိးဂၤဒီးလိၣ်ဘၣ်တၢ်အံၤတၢ်ကွၢ်ထဲသိးသိးဒီးတၢ်မၤဆၢကွၢ်ဒိးသိးကမၤန့ၢ်တၢ်န့ၢ်အီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်သၢမံၤအံၤ(တၢ်ထူးတၢ်တီၤ,တၢ်မၤလိ,တၢ်အလုၢ်ပုၤ) တၢ် ၃ မံၤတဖၣ်အံၤမ့ၢ်ကျဲၤလၢကဆီၣ်တၢ်မၤန့ၢ်မၤဟးဂီၤတၢ်သ့န့ၣ်လီၤ.

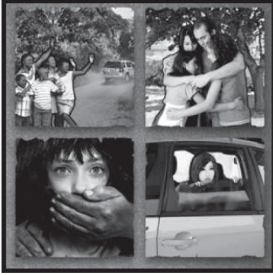
3 ← → ၃.ပုၤကညီဒဲးလဲၣ်တကလုာ်လဲၣ်လၢပန့ၢ်အီၤကသ့?

- တၢ်ဘျီတၢ်ဘါအခိၣ် ပအိၣ်ဒီးတၢ်မ့ၢ်လၢတၢ်ဘျီတၢ်ဘါအခိၣ်ကသိၣ်လိပုၤဒိးသိးပကအိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ထွဲလၢအဂ့ၤဒီးကစၢ်ယွၤန့ၣ်လီၤ.
- ဝါ/တံၤသကိးဖိခွါ လီၣ်ဖျါထီၣ်အတၢ်အိၣ်ခိဖျိတၢ်မၤစၢၤဆီၣ်ထွဲလၢတီၢ်ဖိထးဖိဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- နူးဖိထၢဖိဒီးတံၤသကိးလၢအဂ့ၤ မိၢ်,မုၢ်ဂံၢ်,ဖါတံၢ်ဒီးပုၤလၢပဃၢၤလၢအကွၢ်ထွဲပုၤဖဲပသးစၢ်အခါ.
- ပုၤမၤကတၢ်ဖိလၢအထူးတီၤ ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤအိၣ်ဒီးစ့အါအါဂီၢ်ဂီၢ် မ့ၢ်ပုၤတၢ်အိၣ်တၢ်ယၢၤဒီးမ့ၢ်ပုၤန့ၢ်အီၤဒီးပဝဲစ့ၢ်ကိးလိၣ်ဘၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ.

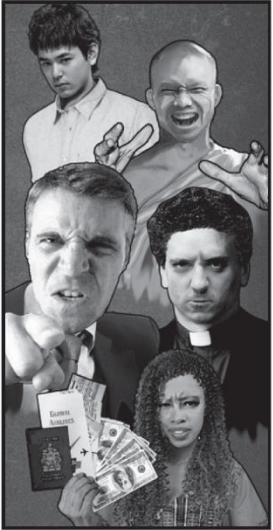
၄. ဘဏ်မနုလဲလဲဖိသည့်တဖဏ်ဘဏ်ဟးထီၣ်လၢအဟံၣ်လဲၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်လဲၣ်ဖဲလဲၣ်?

- ပုၤကၢတၢ်ဖိလၢအထူးတီၤ ဟ့ၣ်လီၤကျိၣ်စ့ဆူဖိသည့်တဖဏ်အမိၢ်အပၢဒီး အၢၣ်လီၤလဲၣ်လၢကမၢဖိသည့်လဲၣ်တၢ်လီၤကွဲၤလၢပျီၤတဖဏ်ဒီးလဲၣ်မၤတၢ်ဒီးအီၤ လၢကီၢ်ချၢန့ၣ်လီၤ.(န့ၣ်လၢအူၣ်ဖိထၢဖိဘဏ်ဟးဖးလီၤသး)အဝဲအၢၣ်လီၤလၢက ဆူၤလီၤကျိၣ်စ့ကိးလဲၣ်ဒီးလီၤ.
  - တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါအခိၣ်အၢၣ်လီၤလၢကဆူၤဖိသည့်တဖဏ်လဲၣ်မၤလိတၢ်လၢတၢ်ပူၤ (န့ၣ်လၢအူၣ်ဖိထၢဖိဖိဟ့ၣ်လီၤသး)အဝဲသးဟးဂီၤလၢကဘဏ်အိၣ်လီၤဖးဒီး အဖိဘဏ်ဆၣ်အဝဲသးခုၤလၢပုၤကမၢစၢၤဆိၣ်ထွဲအဖိဒီးဆူၤအီၤလၢတၢ်မၤလိလီၤ.
  - မုၢ်ဂံၢ်တကၢဟ့ၣ်ကူၣ်ပိၣ်မုၢ်ဖိလၢကလဲၣ်မၤတၢ်လၢအတံၤသကိးတၢ်ဆိတၢ်အိၣ်လီၤ(န့ၣ်လၢဖိသည့်မုၢ်ကွၢ်တၢ်လၢကါပူၤ)အဝဲအၢၣ်လီၤလၢတၢ်မၤအံၤက မၤန့ၢ်စ့အါအါဒီးမုၢ်တၢ်မၤလၢမၤမုၢ်န့ၣ်လီၤ.
  - ပုၤသ့ၣ်တၢ်ဖဏ်အံၤဆၢတံၢ်လၢကဆူၤအဖိလဲၣ်ဟးထီၣ်လၢဒၢးမ့တမ့ၢ်အဝဲဒၣ်ဟး ထီၣ်ဒၣ်ဝဲမ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဒီးန့ၢ်တၢ်အၢၣ်လီၤဒီးန့ၢ်အီၤအပီၤ(န့ၣ်လၢဖိသည့်ဘဏ်တၢ်မၤဆူၣ်လၢကဘဏ်ဟးထီၣ်လၢဒၢး)အဝဲသ့ၣ်ဘဏ်တၢ်မၤန့ၢ်ဆူၣ်ဒီး တသညါဘဏ်တၢ်လီၤလၢပုၤကဆူၤအီၤဘဏ်န့ၣ်လီၤ.
- မိၢ်ပၢလၢအူၣ်ဖိထၢဖိတဖဏ်သးမံၤလၢအတၢ်ဆၢတံၢ်ဂ့ၤဂ့ၤဘဏ်ဘဏ်လီၤ အဝဲဆိမိၣ်လၢတၢ်လီၤဖိသည့်လဲၣ်မၤတၢ်မုၢ်န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အဒၢးဘဏ်ဆၣ်ပုၤတနီၤ ကျဲအဝဲအကၢလၢအကီၢ်တအိၣ်ဘဏ်လီၤ.**

၅. တၢ်မုၢ်တၢ်တီၢ်မုၢ်တၢ်မနုလဲလဲ? ဒီးတၢ်ကပျံးကဘျုးမုၢ်တၢ်မနုလဲလဲ? 5

- တၢ်မုၢ်အသကိးပိၣ်ခွါမၤတၢ်ခဲလၢဂံၢ်သိးပုၤလၢအအဲၣ်ဝဲတဖဏ်ကအိၣ်ဒီးတၢ်မုၢ်တၢ်ပၤလၢဟံၣ်ဃီပူၤဒီးတကဲထီၣ်တၢ်ဘဏ် ဘဏ်ထံလၢမၤမ့တမ့ၢ်အသကိးမုၢ်အကီၢ်ဘဏ် ပိၣ်ခွါခဲသိးအံၤမုၢ်ပုၤဂ့ၤလီၤ ဘဏ်ဆၣ်ဒီးပိၣ်ခွါလၢအမၤဆူၣ်မၤ **မ့တမ့ၢ်အသကိးမုၢ်လဲၣ်မံၤဃုၣ်ဒီးပိၣ်ခွါအကၢခဲသိးကမၤန့ၣ်ကသံၣ်ကသီမ့တမ့ၢ် ကျိၣ်စ့အကီၢ် ပိၣ်ခွါခဲသိးအံၤမုၢ်ပုၤလၢလီၤပျံးန့ၣ်မးလီၤ.**
- တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါအကလုၢ်ကလုၢ်အခိၣ်မုၢ်ဟဲလၢနဟံၣ်ပူၤအိၣ်ဆိးဒီးန့ၢ်တဲ န့ၣ်ကျိၣ်ဘဏ်အဝဲကသိၣ်လိန့ၢ်ခဲသိးန့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဘဏ်ထွဲလၢအဂ့ၤဒီးကစၢ်ယုၤ ပုၤတဖဏ်အံၤမုၢ်ပုၤဂ့ၤလီၤ. **ဘဏ်ဆၣ်ဒီးပုၤအိၣ်ဝဲတနီၤကူၤသိးဒီးတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါအခိၣ်ဘဏ်ဆၣ်တသ့ၣ်ညါ ယုၤဘဏ် အဝဲမုၢ်ဟ့ၣ်န့ၢ်ကျိၣ်စ့ဒီးကွဲန့ၢ်နဖိနလံၤဟးထီၣ်လၢသဝီပူၤ ပုၤခဲသိး အံၤန့ၣ်မုၢ်ပုၤလီၤပျံးန့ၣ်လီၤ.**
- ပုၤမၤကၢတၢ်လၢအထူးတီၤမုၢ်ဟဲလၢနသဝီပူၤအဝဲကဟဲလၢနသဝီပူၤတဲထီၣ်ကွဲၤမၤလိတၢ်မ့တမ့ၢ်ဟဲစိၣ်ကသံၣ်ဖိၣ်လၢနဂီၢ် ဒီးဟဲမၤစၢၤနသဝီတုထီၣ်ထံအီၤ **ကဆိၣ်လၢနဂီၢ် ပုၤတဖဏ်အံၤမုၢ်ပုၤဂ့ၤလီၤ** **ဘဏ်ဆၣ်ဒီးပုၤထူတီၤတနီၤမ့ဟ့ၣ်န့ၢ်ကျိၣ်စ့ဒီးကွဲန့ၢ်နဖိနလံၤဒီးဟးထီၣ်လၢနသဝီ ပီပူၤ ပုၤတဖဏ်အံၤမုၢ်ပုၤလီၤပျံးန့ၣ်လီၤ.**
- တံၤသကိးမ့တမ့ၢ်မုၢ်ဂံၢ်,မိၢ်လၢအမၤစၢၤဆိၣ်ထွဲဖိမုၢ်လၢတၢ်မၤလိဒီးတၢ်ဖဲး တၢ်မၤလၢအဂ့ၤ ပုၤတဖဏ်အံၤမုၢ်ပုၤဂ့ၤလီၤ **ဘဏ်ဆၣ်ပိၣ်မုၢ်ဖဲလဲၣ်ဂၤလဲၣ်လၢနသ့ၣ်ညါမုၢ်ဂ့ၤတသ့ၣ်ညါမုၢ်ဂ့ၤလီၤဘဏ်ကမၤစၢၤနဖိမုၢ်လၢတၢ်မၤလိဒီးတၢ်ဖဲးတၢ်မၤလၢ ကီၢ်ချၢအဝဲကထူးထီၣ်န့ၣ်နတၢ်လဲၣ်တၢ်က့ၤအပုၤန့ၣ်ဘဏ်ဆၣ်အဝဲကဟဲန့ၢ်နဖိအလံၤခိၣ်ဂီၤ ပုၤတဖဏ်အံၤမုၢ်ပုၤလီၤပျံးန့ၣ် လီၤ.**

၆.ဖိသတ်တဖန်နှုတ်အဝဲလဲအိပ်ဖဲလဲန့?

- ပုလဲလဲန့န့အိဘၣ်ဆၣ်လဲအံတတီဒီးန့၊ န့န့ဖိထာဖိတဖန်န့အဝဲသ့ဒီး မာန့ဆူအဖိကလဲမာတၢ် ခဲအံအဖိတဖန်ဘၣ်မာတၢ်ဒီးပုလဲအာပုလဲသီန့လီၤ.
  - (န့လဲတၢ်ဂီၤလဲပုလဲစာမာအစု)ဖိသတ်အံဘၣ်တၢ်စာမာဒီးအဝဲဗျဲကျဲလဲကမ့ၢ်ပုလဲဖျဲးတသ့ဘၣ်(န့လဲဖိသတ်လဲတၢ်ကံၤ သးစုစုဒီးစုထွဲ)ဖိသတ်တဖန်ဘၣ်တၢ်မာကဲကုၢ်နးနးကျဲကျဲလဲစံၣ်ပျီပုလဲမ့တမ့ၢ်လဲချံဖိညၣ်အပူၤ ဖိသတ် ဘၣ်မာတၢ်လဲမာဂီၤတုၤမာန့လီၤ အဝဲတန့ဘၣ်တၢ်အိၣ်ဘဲဒီးအိၣ်သီဒီး တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လဲလဲပုလဲဘၣ် ဖိသတ်အံဘၣ်တၢ်တီၢ်ဒီးတၢ်မာသံအိၣ်ဖဲအဝဲဗျဲပုလဲဖျဲးအခါန့လီၤ.
  - (န့လဲလဲမံပုလဲဒီးဖိသတ်ဆုၣ်န့)ဖိသတ်တဖန်ဘၣ်တၢ်မာဆူလဲကမ့ၢ်လဲမာတၢ်လဲမာခဲဒီးပုလဲပိၣ်ခွါဖဲမာတရီတပါမံဗျဲဒီး အိၣ် ဖိသတ်ဘၣ်တန့န့ဘၣ်တၢ်မာတရီတပါတန့အါန့အဘျီ ၃၀ န့လီၤ.
  - (န့လဲပိၣ်မာဂီၤလဲတၢ်ဖိခိၣ်)လဲကတၢ်ဖိသတ်တဖန်ဘၣ်တၢ်မာအမာန့အိၣ်ဒီးအဝဲဘၣ်တၢ်စာမာလဲအးဖိပုလဲဒီးဒုးအိၣ် အိၣ်ကသံၣ်ကပိၣ်သိးအသုတထီဒါတဂ့ၤ အဝဲသံၣ်အကျဲအိၣ်ထဲတဘိလဲဘၣ်အိၣ်မူမာသံမာလဲအသးဒီးမာမာ မာ ခုၣ်ပုလဲအဖဲအိၣ်အိၣ်တဖန် အဝဲတသ့ညါသးသမူကိးဖျၢၣ်ဒီးန့အိၣ်ဒီးအလုၢ်အပုလဲဘၣ်အဃိ အနီၢ်ကစၢ်ဒုၣ်အိၣ်ဒီးအလုၢ်အပုလဲစၢ်ကိးလီၤ.
- ပုလဲမာမာဖိသတ်အံဘၣ်အဝဲသ့ကသံလဲတၢ်မာတရီတပါ မ့တမ့ၢ်တၢ်ဆုၣ်တၢ်ဆါဒီးဂံၢ်ဘါလဲကွဲၣ်န့လီၤ.**

၇.ဖိသတ်တဖန်အိၣ်ဒီးတၢ်မာလဲဘၣ်မန့အဝဲဘၣ်ဟးထီၣ်လဲအဟံၣ်ပုလဲလဲန့?

- (န့လဲတၢ်ဂီၤစုစု)မာန့န့ဖိထာဖိအိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ထွဲလဲအဂ့ၤ တဘၣ်မာန့ဖိလဲမာလဲတၢ်ဒီးလဲမာတၢ်ဒီးပုလဲလဲဟ့ၣ်န့ကိၣ် စုစုတဂ့ၤ တဘၣ်မာန့ဖိလဲဒီးပုလဲလဲဟ့ၣ်န့န့တၢ်လဲတၢ်က့ၤအပုတဂ့ၤ တဘၣ်ဟ့ၣ်လံာ်ခိၣ်ဂီၤဒီးလံာ်အိၣ် ဖျဲၣ်ဒီးပုလဲတဂ့ၤ.
- (န့လဲပိၣ်မာဂီၤသုကွဲၣ်ဒီးန့)န့မ့ၢ်ထံၣ်ဒီးန့ဟ့ၣ်ပုလဲကွဲၣ်ပုလဲသိးကဟးထီၣ်လဲ သဝီပုလဲဒီးမာဆူလဲကမ့ၢ်လဲမာတၢ်လဲအလီၤပျဲတဖန် နကဘၣ်တဲဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၤ(တဘၣ်ဟံဘာတဂ့ၤ)ပုလဲလဲဘၣ် တၢ်မာစၢ်သ့တဖန်မ့ၢ်ပုလဲလဲဒိၣ်ဒီးဒီးကြားလဲကဒီးန့ဘၣ်တၢ်မာစၢ်လဲအိၣ်န့မ့ၢ်သ့ညါထွဲတၢ်ဂ့ၤ နဘၣ်ကိးကွဲၣ်ဒီးန့ဖဲနီၢ်ဂံၢ် ၁၃၀၀(1300) မ့တမ့ၢ် ၁၅၅၅ (1575) ဝဲသိးပုလဲဘၣ်မ့ဘၣ်ဒါကဟးဗျဲဒီးလဲမာစၢ်ပုလဲလဲဘၣ်တၢ်ဖိန့အိၣ်တဖန်ဒီးမပုလဲဖျဲးအိၣ်ချးဆါချးကတီၢ်န့လီၤ.
- ဘၣ်ဆၣ်ဒီးန့မ့ၢ်ဘၣ်တၢ်စာမာလဲတၢ်လီၢ်အအာသီအပုလဲဒီးအိၣ်လဲတၢ်ဘၣ် ယိၣ်အခါ မဲနကကွဲၣ်ထံတၢ်လီၢ်လဲအလီၤဆီဒီးကိးကွဲၣ်ဒီးန့ဖဲနီၢ်ဂံၢ် ၁၃၀၀(1300) မ့တမ့ၢ် ၁၅၅၅ (1575) မ့တမ့ၢ် ၀၈၇-၁၇၄၅၇၉၇(087-1745797) လဲအချကတၢ်ဒိးသိးန့ဗျဲတၢ်မာစၢ် ပုလဲလဲဖိန့ကွဲၣ်ဒီးန့ကဲမာစၢ်ဖဲအိၣ်အလီၢ်ဒိးသိးန့ပုလဲဖျဲးလဲတၢ်လီၢ်အာသီန့ လီၤ.
- (န့လဲလဲစာမာတၢ်)ပုလဲမာမာဖိသတ်မ့တမ့ၢ်အဝဲဗျဲပုလဲဖျဲးထီၣ်ဒုၣ် အါဘျီအန့ဖိထာဖိတတုၤလီၢ်အိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်လဲ အဝဲမဲဆုးလဲအဖိဗျဲမ့ၢ်လဲအမာတၢ်ဒီးဒီးန့တၢ်ဆါအဃိအဝဲသ့ဘၣ်တၢ်တုၤလီၢ်အိၣ်လဲလဲအိၣ်ဖဲ ထာဖိလဲဘၣ်လီၤ.
- (န့လဲလဲကြဲအိၣ်ထီၣ်သး)မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ထီၣ် □ တဲလဲလဲဖိသတ်တဖန်အဂီၢ်ဒီးန့ဖိထာဖိကမ့ၢ်တၢ်သဘျီဒီးယါဘျီက့ၤအသး န့ဖိထာဖိမ့ၢ်တုၤလီၢ်က့ၤ ဖိသတ်ဆူအဟံၣ်ဒုၣ်ကမ့ၢ်ကျဲလဲကမ့ၢ်ထီၣ်က့ၤဖိသတ်အသးန့လီၤ.
- အါန့အန့အဝဲသ့မ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်သးဘၣ်ဒိဘၣ်ဆၣ်အဝဲသ့အိၣ်ဒိတၢ်သန့သးအလီၢ်ဒီး ဒီးဒီးန့ဘၣ်တၢ်ယါဘျီက့ၤအိၣ် ဒီးဒုးအိၣ်ထီၣ်က့ၤတၢ်သးစုတဖန်န့လီၤ.

တၢ်မၤနီၣ်မၤဃၢ်အနီၣ်ဂံၢ်

- ထဲအမံးနံးဖိ ၃၀ အတီၢ်ပူၤဖိသ့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဆါလီၤအီၣ် ၁၈ (UNICEF)
- ပုၤအဲၤရၢကၤဖိသ့ၣ်လၢဘၣ်တၢ်ဆါလီၤအီၣ်အသးလၢပုၤကၤတၢ်ဖိအါတက့ၢ် ၁၃နီၣ်ထီၣ်ဆူအဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.(US DOJ)
- တၢ်ဆါအီၣ်ပုၤကညီလၢကီၢ် ၁၆၁ ဘၣ်ပုၤလၢကီၢ်ခဲလၢ် ၁၉၂ ဘၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.(United Nations)
- ပုၤတီၢ်မုၢ်လၢဘၣ်တၢ်ဆါလီၤအီၣ်အသး ၉၆ % အဲၣ်ဒီးဃ့ၢ်ပူၤဖျးအသး ဘၣ်ဆၢ်အဲၣ်သ့ၣ်ဆိကမိၣ်ဝဲလၢကဲထီၣ်သးတသ့ဘၣ်လၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.(ULO)
- တၢ်ဆါလီၤသးန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ပုၤတၢ်ကၤလၢအမၤန့ၣ်စ့တန့ၣ်အကကွၢ် ၃၂,၀၀၀ ဒီလၢ်(United Nations)
- လၢကီၢ်တနီၤအပူၤပုၤတီၢ်ခါ ၇၀% လၢပုၤပုၤဆါလီၤအီၣ်အသး (Victor Malarek; The Johns)
- လၢတီၢ်ခိၣ်ချၢဒီတဘၣ်ပုၤ ၂၇ကကွၢ်ဘၣ်လီၤတၢ်ဆါလီၤအီၣ်အသးအပူၤ အအံၤမ့ၢ်နီၣ်ဂံၢ်အါန့ၣ်ခဲစးလၢပုၤသ့ဖဲဖဲလၢပုၤဆါလီၤအီၣ်အဲၣ်သ့ၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.(Kevin Bales; Free the Slaves)

တၢ်မၤထွဲလၢအဂ့ၢ်ကတၢ်

လၢပမ့ၢ်တၢ်ကရၢကရိတဖုမ့ၢ်ပနီၣ်တဂၤပတမၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဘၣ်

- ပတၢ်ဖျါဖိသ့ၣ်အဂီၢ်လၢအဘၣ်တၢ်မၤအါမၤနးဒီးဖိသ့ၣ်လၢဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤန့ၣ်လီၤ.
- ဝဲပတၢ်ဖျါထီၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂ့ၢ်ပတသ့အမံၤနီၣ်ဂံၢ်ဘၣ်ဒီးအလီၢ်အိၣ်ဆိးမ့ၢ်တမ့ၢ်အတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်စံၣ်ကိးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ပတၢ်ဖျါပုၤလၢဒီးန့ၣ်တၢ်မၤစၢၤအဂ့ၢ်ခိဖျါတၢ်ကစီၣ်တဖၣ်လၢအဝဲနီၣ်ကစၢ်မ့ၢ်တဟ့ၣ်ခွဲးဘၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ်ပုၤလၢအကွၢ်ထွဲအီၣ်မ့ၢ်တဟ့ၣ်ခွဲးဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- လၢတၢ်ဖျါပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်ပကတဲတၢ်တီၢ်လီၤလီၤ တမၤအါထီၣ်ဒီးတမၤစၢၤလီၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ဂီၤခဲလၢ်ဒီးတၢ်ဂီၤခဲလၢ်လၢပုၤဘၣ်တၢ်ဆါလီၤအီၣ်တဖၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ်ပုၤလၢအဒီးန့ၣ်တၢ်မၤလၢပုၤမၤအါမၤနးအအိၣ် ကဘၣ်တၢ်သမံးဒီးအီၣ်လၢခိၣ်န့ၣ် ပုၤဘၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ဒါအဆိတချူးလၢကဘၣ်တၢ်ရၢလီၤလၢတၢ်ကစီၣ်လၢ ဘျီကအပူၤ ဖုၣ်ဘူးအပူၤ ထဝံၣ်စံထၢ်အပူၤဒီးအဂ့ၢ်အဂၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပတီၢ်လၢပကမၤအီၣ်

- **တၢ်ဘါထုကဖၣ်**
ကစၢ်ယုၣ်ဂူးခရံၣ်ဟဲဒ်သိးကမၤထုၣ်ဖျးပုၤလၢတၢ်မၤကဲကုၢ်အလီၢ် ဒီဖျါတၢ်ထုကဖၣ်အံၤန့ၣ်ပကမၤသကိးတၢ်ဒီးကစၢ်ယုၣ်ဂူးခရံၣ်အတၢ်တီၢ်တၢ်မုၢ်လၢတဖၣ်ဒီးစးထီၣ်တၢ်မၤလၢကမၤထုၣ်ဖျးပုၤလၢခွဲခါစါခဲအံၤလၢတၢ်မၤကဲကုၢ်အပူၤဒီးမၤဟးဂီၤကွၢ်အီၣ်န့ၣ်လီၤ.
- **တၢ်ပီၢ်ယၢ်လီၤသး**
ဝံလံယၢ်မံ ဝံဘၣ်ဖိမံ စံးဝဲဒၣ် “နယုထာသ့ၣ်လၢကထံၣ်လၢတၢ်ထံၣ်အဂၤ ဘၣ်ဆၢ်နတဲတသ့ၣ်လၢနတသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်အံၤဘၣ်” ခဲအံၤနတသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဆၢ်နဘၣ်ဒုးတၢ်ဆူၣ်ဆူၣ်ဒီးဟ့ၣ်လီၤသးဒ်သိးကန့ၢ်တၢ်သဘျု ဒီဖျါတၢ်ဒုးသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ပုၤလၢပမၤသကိးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အခံ နီၤလီၤတၢ်ဂ့ၢ်လၢနမၤန့ၣ်တဖၣ်ဆူပုၤလၢနသ့ၣ်ညါစ့ၤကတၢ်အဂၤ ၁၀ ဒီးပုၤလၢနတသ့ၣ်ညါအီၣ်အဂၤ ၁၀ န့ၣ်လီၤ.
- **တၢ်ဟ့ၣ်**
စ့မ့ၢ်တၢ်စိကမီၤလၢကမၤဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်တၢ်ဆါလီၤပုၤညီလီၤ ပဘၣ်တၢ်စိကမီၤလၢကတြီဆၢတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဒ်သိးအသုတဖီထီၣ်လဲၢ်ထီၣ်တဂ့ၢ် နသးအိၣ်ဟ့ၣ်လီၤ မၤသကိးဒီးတၢ်ကရၢကရိလၢကထီၣ်တၢ်ဆါလီၤပုၤကညီသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ ဒီဖျါတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဆီၣ်ထွဲလၢကျိၣ်စ့ဒ်သိးပကထီၣ်တၢ်ဆါလီၤပုၤညီသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကွဲၤဒီးနီၣ်အနီၣ်ဂံၢ်ဂီၤအူ - ၁၃၀၀ မ့ၢ်တမ့ၢ် ၁၅၅၅ မ့ၢ်တမ့ၢ် ၀၈၇-၁၇၄၅၇၉၇ န့ၣ်လီၤ.